

ОСИГУРИТЕЛИ И САМООСИГУРЯВАЩИ СЕ

За целите на ДОО разграничението между осигурител и самоосигуряващ се е направено в зависимост от това дали даден субект е задължен по КСО да внася вноски за себе си или го прави за други лица.

I. ОСИГУРИТЕЛ

Легална дефиниция на осигурител за целите на държавното обществено осигуряване (ДОО) е въведена с ал. 1 на чл. 5 от **Кодекса за социално осигуряване** (КСО):

Осигурител е всяко физическо лице, юридическо лице или неперсонифицирано дружество, както и други организации, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за други физически лица.

От легалната дефиниция се извличат основните характеристики на осигурителя:

1. Субект, чиито правен статут е сред изброените в легалната дефиниция: *физическо лице, юридическо лице или неперсонифицирано дружество* и т.н.

Исключени от кръга на лицата, които могат да придобият качеството осигурител, например са клоновете и поделенията на юридическите лица.

2. Задължен е по силата на закона да внася осигурителни вноски за **други лица**. Осигурителни вноски се внасят за **осигурени лица**, които са винаги **физически лица** (Виж §1, ал. 1, т. 3 от ДР на КСО и [Фиш I.I.4](#)). Задължението касае **внасянето** на осигурителните вноски, които са за сметка на осигурителя и на тези, които са за сметка на съответните физически лица.

Придобиване на качеството осигурител е резултат от съвкупно изпълнение на двете основни характеристики, а именно: субект, чиито правен статут е сред изброените в легалната дефиниция и който е задължен по силата на закона да внася осигурителни вноски за други физически лица.

Друго задължение на осигурителите е периодично да представят данни в Национална агенция за приходите (Виж Раздел IV, Глава I от настоящия наръчник).

ОСИГУРИТЕЛИ И САМООСИГУРЯВАЩИ СЕ

II. САМООСИГУРЯВАЩ СЕ

Легална дефиниция на самоосигуряващ се за целите на държавното обществено осигуряване е въведена с ал. 2 на чл. 5 от КСО:

Самоосигуряващ се е физическо лице, което е длъжно да внася осигурителни вноски за своя сметка.

Изхождайки от легалната дефиниция, самоосигуряващите се са **физически лица**, които са задължени да **внасят осигурителни вноски за себе си**. По своята същност самоосигуряващите се са комбинация между осигурител и осигурено лице. Самоосигуряващите се са „осигурители“ за самите себе си - длъжни са да внасят осигурителни вноски за своя сметка при упражняване на трудова дейност и те се считат за **осигурени лица** за времето, през което са внесли дължимите осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8 от КСО (Виж §1, ал. 1, т. 3 от ДР на КСО и [Фиш I.I.4](#)).

Вноски за държавното обществено осигуряване за своя сметка са длъжни да **внасят**:

1. Лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност,
2. Лицата, упражняващи трудова дейност като еднолични търговци, лицата, които се облагат по реда на чл. 26, ал. 7 от **Закона за данъците върху доходите на физическите лица**, собственици или съдружници в търговски дружества, физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества, и
3. Регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводителите.

Друго задължение на самоосигуряващите се е периодично да представят данни в Национална агенция за приходите (Виж Раздел IV, Глава I от настоящия наръчник).

ОСИГУРИТЕЛИ И САМООСИГУРЯВАЩИ СЕ

За целите на ДОО *морските лица и лицата, които извършват дейност по събиране на диворастящи гъби и плодове* се разграничават от *самоосигуряващите се лица*.

Самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени лица за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8 от КСО, а лицата по чл. 4, ал. 9, чл. 4а, ал. 1 и чл. 4а¹, ал. 1 от кодекса се смятат за осигурени лица за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски (§1, ал. 1, т. 3, изречение трето от ДР на КСО).

Самоосигуряващ се е физическо лице, което е длъжно да внася осигурителни вноски за своя сметка (чл. 5, ал. 2 от КСО).

Независимо че се осигуряват изцяло за своя сметка, морските лица и лицата, които извършват дейност по събиране на диворастящи гъби и плодове, не се третират като самоосигуряващи се лица за целите на ДОО, поради следното:

- морските лица полагат труд по трудово правоотношение, като осигурителните вноски за морските лица се удържат и внасят чрез работодателя им, който е и осигурител по смисъла на изречение първо от ал. 1 на чл. 5 от КСО;

- осигурителните вноски за лицата, които извършват дейност по събиране на диворастящи гъби и плодове се внасят чрез държавните предприятия по чл. 163, ал. 1 от *Закона за горите*, които са техни осигурители по смисъла на изречение първо от ал. 1 на чл. 5 от КСО.